

PRAVIDLA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE (ČESKÁ REPUBLIKA)

Úvod

Ačkoli jsou stávající česká pravidla pro ochranu hospodářské soutěže vytvořena podle vzoru soutěžního práva ES, přistoupení České republiky k EU s sebou v oblasti soutěžního práva přinese mnoho změn. Tyto změny ovlivní způsob, jakým orgány zajišťující ochranu hospodářské soutěže prošetřují, hodnotí a napadají aktivity obchodních společností. České společnosti se s těmito změnami budou muset seznámit, aby pochopily vliv těchto změn na jejich vlastní podnikatelskou činnost, respektive na podnikatelskou činnost jejich konkurentů, zákazníků či dodavatelů.

Klíčové změny

- dvaceti čtyřmi členskými státy, budou podléhat pravidlům hospodářské soutěže ES. Podle pravidel ES budou muset být společnosti zvláště obezřetné ve vztahu k aktivitám vedoucím k rozdělení společného trhu.
- a při uplatňování nároků na náhradu škody moci odkazovat přímo na pravidla ES.
- případných porušení soutěžních pravidel ES a je pravděpodobné, že využije své jurisdikce, jakož i svých rozsáhlých vyšetřovacích pravomocí k řešení významných případů, které ovlivňují obchod mezi členskými státy, zvláště případů kartelových dohod, případů dotýkajících se citlivých sektorů (jako jsou bankovníctví nebo energetika) nebo případů přinášejících nové právní otázky.
- účinkem; je pravděpodobné, že návrh rozšířit jurisdikci Komise v oblasti kontroly slučování bude přijat a nabude účinnosti v době přistoupení.

Dohody narušující hospodářskou soutěž a zneužití dominantního postavení

Ačkoli uplatnění zásad pravidel hospodářské soutěže ES na obchod mezi ES a Českou republikou upravuje již Evropská dohoda mezi EU a Českou republikou, teprve po přistoupení se pravidla hospodářské soutěže ES stanou přímo platná i na území České republiky. Od 1. května 2004 se pravidla hospodářské soutěže ES budou vztahovat na všechny podnikatelské aktivity, jež mohou mít vliv na obchod mezi členskými státy EU. (Česká pravidla hospodářské soutěže se budou nadále vztahovat na protisoutěžní aktivity, které neovlivňují obchod mezi členskými státy EU.)

Evropské soudy koncept vlivu na obchod mezi členskými státy vykládají velmi volně. Stačí, že dotčené výrobky jsou, nebo pravděpodobně budou obchodovány mezi členskými státy. Navíc v případech, kdy se dohoda vztahuje na více než jeden členský stát, nebo na celé Společenství (např. smlouva o regionální distribuci) pohlíží se na ni jako na smlouvu potenciálně ovlivňující obchod mezi členskými státy. Za aktivitu, která má vliv na obchod mezi členskými státy, tak může být považována také jakákoli aktivita jedné či více společností působících v jediném členském státě, která ztěžuje vývozy nebo dovozy (například ustanovení o exkluzivitě v národní licenci).

Společnosti budou tudíž muset přezkoumat své aktivity a dohody jak na úrovni České republiky, tak na úrovni regionu a zajistit jejich kompatibilitu s pravidly EU. To se vztahuje na horizontální dohody (dohody mezi konkurenty), vertikální dohody (dohody mezi zákazníky a dodavateli) a jednostranná jednání (jednání jedné či více společností, které mají dominantní postavení na trhu). Jednostranná restriktivní jednání budou od 1. května 2004 okamžitě zakázána. U horizontálních a vertikálních dohod bude platit šestiměsíční přechodné období, během něhož společnosti musí uvést své stávající dohody do souladu s pravidly EU. Společnosti budou muset věnovat zvláštní pozornost tomu, aby se vyhnuly jakýmkoli aktivitám, jež by mohly být považovány za tzv. „závažné přestupky“, které jsou postihovány velkými pokutami. Mezi tzv. „závažné přestupky“ patří např. dohody o cenách, dohody o podílech na trhu nebo dohody o rozdělení jednotného evropského trhu (například prostřednictvím ustanovení v distribučních smlouvách, která vylučují paralelní distribuci).

Nároky vyplývající z porušení pravidel ES

Ustanovení Evropské dohody týkající se ochrany hospodářské soutěže v současnosti nedávají společnostem ani jednotlivcům právo uplatňovat v České republice nároky plynoucí z jednání, které je v rozporu se soutěžními pravidly EU. Naproti tomu po přistoupení bude možné se pravidel EU dovolávat

jak u soudů v České republice, tak v jakémkoli jiném členském státě, např. s cílem napadnout vymahatelnost či platnost určité smlouvy nebo dosáhnout náhrady škody či vydání předběžného opatření.

Procesní otázky

Přistoupení přinese několik významných změn ve způsobu, jakým jsou pravidla hospodářské soutěže vymáhána.

Nově přijaté Nařízení Rady č. 1/2003 s účinností od 1. května 2004 zavede dalekosáhlou modernizaci a decentralizaci soutěžních pravidel ES v oblasti dohod narušujících soutěž a v oblasti zneužití dominantního postavení. Do 1. května 2004 je možné určité konkrétní dohody nebo jednání vyjmout z obecného zákazu podle evropských soutěžních pravidel pouze prostřednictvím zvláštního rozhodnutí Evropské komise. Od 1. května 2004 již o udělení individuální výjimky nebude nutné žádat. Bude-li určitá dohoda či ujednání splňovat příslušná obecná kritéria pro vynětí, bude se automaticky považovat za vyňatou ze zákazu.

Národní orgány a soudy tak budou mít pro uplatňování pravidel ES paralelní jurisdikci s Komisí. Podle nového Nařízení národní soutěžní orgány vytvoří Evropskou síť pro hospodářskou soutěž („ECN“), budou uplatňovat pravidla ES v úzké vzájemné spolupráci a budou si vyměňovat informace týkající se šetření vedených kterýmkoli z nich. Případy budou přidělovány těm orgánům, které budou nejvhodnější k jejich projednání, a všechna souběžná řízení probíhající u soutěžních orgánů v jiných zemích budou přerušena nebo ukončena s cílem, aby se každým případem zabýval jediný orgán.

Komise bude i nadále mít pravomoc převzít řešení určité případy. Sama Komise se domnívá, že její vytížení se významněji nezmění, zvláště vzhledem k případům týkajícím se citlivých sektorů jako je energetika, nebo k případům řešícím nové právní otázky. Nová pravidla naopak ještě posílí pravomoci Komise při prošetřování kartelů. Pravomoci Komise při vyšetřování českých podniků budou zahrnovat právo požadovat poskytnutí informací, provádět neohlášené prohlídky v prostorách společností a dokonce i v obydlích jejich zaměstnanců, jakož i pravomoc ukládat pokuty až do výše 10 % celosvětového ročního obrátu dosahovaného v dotčených činnostech. V souladu se zásadou decentralizace bude Úřad pro ochranu hospodářské soutěže („ÚOHS“) na žádost orgánů pro ochranu hospodářské soutěže z jiných členských států nebo na žádost Komise také vykonávat inspekce českých podniků. Riziko vyšších pokut zvýší význam vnitropodnikových programů pro zajištění souladu se soutěžním právem pro všechny společnosti se sídlem v EU, včetně českých.

Lze tedy shrnout, že po přistoupení budou české soudy a ÚOHS oprávněny plně a přímo uplatňovat pravidla hospodářské soutěže ES a při implementaci těchto pravidel budou úzce spolupracovat s Komisí.

České soudy ani ÚOHS nebudou mít pravomoc uplatňovat české právo tam, kde by to narušovalo uplatnění soutěžních pravidel ES. Navíc podle Smlouvy o založení ES budou mít české soudy možnost žádat Evropský soudní dvůr, aby rozhodl o předběžných otázkách týkajících se platnosti nebo výkladu soutěžních pravidel ES, bude-li mít český soud za to, že řešení této předběžné otázky je nutné pro jeho rozhodnutí v určité věci. Evropská komise bude pokračovat v prošetřování významných a citlivých případů a očekává se, že použije své posílené pravomoci při vyšetřování a stíhání porušení evropských soutěžních pravidel v rámci celého Společenství. V případech týkajících se českých společností budou moci rozhodovat také národní orgány ostatních členských států EU.

Kontrola koncentrací

Podle Nařízení o fúzích má Evropská komise výlučnou jurisdikci kontrolovat fúze, akvizice a zakládání společných podniků, které na základě překročení hraničních hodnot určitých finančních ukazatelů mají takzvaný „rozměr společenství“. Ostatní koncentrace se řídí příslušnými národními zákony.

Na národní úrovni přistoupení dramaticky sníží počet transakcí podléhajících povolení ze strany ÚOHS. ÚOHS již nebude příslušný k povolování transakcí, které sice splňují české hraniční hodnoty, avšak které splňují rovněž hraniční hodnoty EU, a budou tedy podléhat výlučné kontrole ze strany Komise. Navíc lze očekávat, že pod jurisdikci Evropské komise budou nyní spadat i menší transakce, neboť hraniční hodnoty obratu nebudou reflektovat rozšíření EU a nezvýší se. V této souvislosti dodáváme, že proti rozhodnutím Komise se lze odvolat k Evropskému soudnímu dvoru.

Navíc existuje návrh na reformu pravidel pro kontrolu koncentrací, která by měla vstoupit v platnost souběžně s přistoupením a která by měla optimalizovat rozdělování případů mezi Evropskou komisí a národní úřady vytvořením přímého systému pro postupování jednotlivých případů. To by znamenalo, že by národní úřady měly možnost postoupit určité případy koncentrací Komisi, i když tyto koncentrace nedosahují hraničních hodnot pro založení jurisdikce Komise a naopak. Komise plánuje zavést několik inovací s cílem vytvořit takový přímý systém pro postupování jednotlivých případů. Za prvé, fúzující strany budou moci ještě před podáním žádosti o povolení koncentrace požadovat postoupení od Komise k soutěžnímu orgánu členského státu a naopak. Za druhé, Komise sama bude mít právo vyzvat národní orgány pro ochranu hospodářské soutěže, aby buď požádaly o postoupení případu od Komise nebo naopak Komisi postoupily případ, který jim byl notifikován. Za třetí, Komise bude mít výlučnou jurisdikci v případech, kdy všechny, nebo alespoň tři z dotčených členských států budou souhlasit s postoupením případu Komisi.

Přistoupení k EU

Závěr

České společnosti si musí být plně vědomy rizik a příležitostí, které přinese striktní uplatňování soutěžních pravidel ES, a musí znát nejefektivnější způsoby, jak zpochybnit postupy, které jsou v rozporu s hospodářskou soutěží, jak se obhájit proti žalobám a jak včas a rychle získat schválení fúze.

©Squire, Sanders & Dempsey

Listopad 2004

Obsah tohoto dokumentu nemá sloužit jako právní rada ohledně jednotlivých aspektů, ani jako právní názor na ně. Pro potřeby právního poradenství a plánování je třeba se obrátit na právního poradce. V tomto dokumentu obsažené odkazy na webové stránky, které nejsou spřízněny se Squire Sanders, nemají sloužit jako oznámení o formálním vztahu nebo podpoře jakékoli skupiny. Squire Sanders nenese žádnou odpovědnost za obsah takových webových stránek .

Přistoupení k EU

Kontaktní osoby pro záležitosti práva obchodních společností v Squire, Sanders & Dempsey:

Bratislava Office Zochova 5 811 03 Bratislava Slovak Republic Tel. +421.2.5930.3411 Fax +421.2.5930.3415	Kevin T. Connor	+421.2.5930.3473	kconnor@ssd.com
	Adrian Barger	+421.2.5930.3443	abarger@ssd.com
Brussels Office Avenue Louise 165 – Box 12-14 1050 Brussels Belgium Tel. +322.627.11.11 Fax +322.627.11.00	Brian Hartnett	+322.627.11.01	bhartnett@ssd.com
	Rebecca O'Donnell	+322.627.11.36	rodonnell@ssd.com
	Oliver Geiss	+322.627.11.12	ogeiss@ssd.com
Budapest Office Andrásy út 64. 1062 Budapest Hungary Tel. +36.1.428.7111 Fax +36.1.428.7100	Kevin T. Connor	+36.1.428.7115	kconnor@ssd.com
	Akos Eros	+36.1.428.7155	aeros@ssd.com
	Csaba Vari	+36.1.428.7159	cvari@ssd.com
Prague Office Václavské náměstí 57/813 110 00 Prague 1 Czech Republic Tel. +420.2.2166.2111 Fax +420.2.2166.2222	Vladimira N. Papirnik	+420.221.662.292	vpapirnik@ssd.com
	Jeffrey A. McGehee	+420.221.662.282	jmcegee@ssd.com
	Rostislav Pekar	+420.221.662.289	rpekar@ssd.com

Europe

Bratislava · Brussels · Budapest · London · Madrid · Milan · Moscow · Prague

The Americas

Cincinnati · Cleveland · Columbus · Houston · Los Angeles · Miami · New York · Palo Alto · Phoenix · San Francisco · Tampa · Tysons Corner · Washington DC · Rio de Janeiro

Asia

Beijing · Hong Kong · Taipei · Tokyo

Associated Offices

Bucharest · Dublin · Kyiv

